

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра пропедевтики внутрішніх хвороб і терапії

ЗАТВЕРДЖУЮ

З.о. проректора з науково-педагогічної роботи

І.П. Шмакова

01.09.2021 р

**РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕРАПІЯ»**

Рівень вищої освіти: третій (підготовка доктора філософії)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 222 «Медицина»

Освітньо-професійна програма: Медицина

Одеса 2021 - 2022

Програму складено на основі освітньо-професійної програми «Медицина», підготовки фахівців третього (підготовка доктора філософії) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», затвердженою Вченою Радою ОНМедУ, від 04.06.2020, протокол №11.

Розробники: д.мед.н., проф., З,Д,Н.і Т. України Якименко О.О., к.мед.н., доц. Кравчук О.Є.

Програму обговорено на засіданні кафедри пропедевтики внутрішніх хвороб і терапії
Протокол № 1 від 27.08.2021

Завідувач кафедри, д.мед.н., проф., З,Д,Н.і Т. України

О.О.Якименко

Програму ухвалено на засіданні предметної циклової комісії з терапевтичних дисциплін
ОНМедУ

Протокол №1 від 27.08.2021

Голова предметної циклової методичної комісії з терапевтичних дисциплін,
д.мед.н., проф.

Н.А.Мацегора

Програму затверджено на засіданні Центральної координаційно-методичної Ради
ОНМедУ Протокол № 1 від 30.08.2021 р.,

1. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	Денна форма навчання	
Загальна кількість: Кредитів – 30 Годин – 900 Змістових підрозділів –11	Обов'язкова	
	Рік підготовки	аспірантура
	Семестр	
	Лекції	250
	Практичні	500 години
	Самостійна робота	150 години
	У т.ч. індивідуальні завдання	0
	Форма підсумкового контролю	Іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: Опанування аспірантом знань та формування елементів професійних компетентностей в галузі терапії, та удосконалення навичок та компетентностей, набутих під час навчання в університеті.

Завдання:

- 1.Формування вмінь та навичок: з диференційної діагностики внутрішніх хвороб.
2. Удосконалення навичок обґрунтування клінічного діагнозу, складання плану лабораторних та інструментальних досліджень,
- 3.Опанування вмінням визначати тактику лікування та профілактики внутрішніх хвороб .

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

- ІК – Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.
- ЗК1 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2 – Здатність знати та розуміти предметну область та професійну діяльність.
- ЗК3 – Здатність спілкуватися державною мовою.
- ЗК4 – Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, використовувати інформаційні і комунікаційні технології; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК5 – Здатність до адаптації та прийняття обґрунтованого рішення в новій ситуації.
- ЗК6 – Здатність працювати в команді.
- ЗК8 – Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК9 – Здатність діяти на основі етичних міркувань, соціально, відповідально та свідомо.
- СК1 – Навички комунікації та клінічного обстеження пацієнта під час діагностики та лікування.
- СК2 – Здатність визначати необхідний перелік клініко-лабораторних та інструментальних досліджень та оцінювати їх результати під час діагностики та лікування.
- СК3 – Здатність встановлювати попередній та клінічний діагноз.
- СК4 – Здатність визначати принципи лікування, необхідний режим праці та відпочинку і характер харчування.
- СК5 – Здатність діагностувати невідкладні стани
- СК6 – Здатність визначати тактику та надавати екстрену медичну допомогу.

- СК8 – Здатність виконувати медичні маніпуляції ().
- СК10 – Здатність планувати та проводити санітарно-гігієнічні та профілактичні заходи.
- СК12 – Здатність визначати тактику ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду.
- СК14 – Здатність вести медичну документацію.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен:

Знати: клініку, діагностику, лікування внутрішніх хвороб.

Вміти: -Збирати дані про скарги, анамнез хвороби, анамнез життя при внутрішніх хворобах

Оцінювати інформацію щодо діагнозу застосовуючи стандартну процедуру, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень. Визначати перелік необхідних клініко-лабораторних та інструментальних досліджень та оцінювати їх результати при внутрішніх хворобах. (за переліком 4).

Виділяти провідний клінічний симптом або синдром (за переліком 1). Встановлювати попередній діагноз, здійснювати диференціальну діагностику та визначати клінічний діагноз при поширених захворюваннях у дітей (за переліком 3).

- Визначати принципи лікування захворювань, необхідний режим праці та відпочинку, характеру харчування (за переліком 2) при поширених захворюваннях у дітей.
- Діагностувати невідкладні стани (за переліком 3) при поширених захворюваннях у дітей.
- Визначати тактику та надавати екстрену медичну допомогу (за переліком 3) при внутрішніх хворобах.
- Визначати тактику ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду при внутрішніх хворобах.
- Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій області

Оволодіти навичками:

- Комунікації та клінічного обстеження пацієнта.
- Виконувати медичні маніпуляції (за переліком 5) при поширених захворюваннях у дітей.
- Вести медичну документацію при внутрішніх хворобах

3. Зміст навчальної дисципліни

«Сучасна практика внутрішньої медицини»

№ з/п	Тема	Лек-ції	Семі-нари	Практ.	Самостійна робота	
					СРС	Індивідуальна робота
Змістовий розділ 1: Ведення хворих із основними симптомами та синдромами в кардіологічній клініці						
1	Ведення хворого з артеріальною гіпертензією		6	6	4	<ul style="list-style-type: none"> • Доповідь реферату на практичному занятті • Доповідь на клінічних конференціях баз кафедр
2	Ведення хворого з кардіалгією			6	3	
3	Ведення хворого з порушенням серцевого ритму		6		4	
4	Ведення хворого з порушенням		6		4	

	провідності					<ul style="list-style-type: none"> • Доповідь Історії хвороби на практичному занятті • Написання тез, статей 	
5	Ведення хворого зі стабільною стенокардією.			6	3		
6	Ведення хворого з нестабільною стенокардією.			6	3		
7	Ведення хворого з задишкою			6	3		
8	Ведення хворого з кардіомегалією			6	3		
9	Ведення хворого з серцевою недостатністю		6	6	3		
10	Ведення хворого з серцевими шумами		6		3		
Самостійна/індивідуальна робота					33	1	
Всього годин – 106			30	42		34	
Кредитів ECTS – 3,5							
Змістовий розділ 2: Ведення хворих із основними симптомами та синдромами в ревматологічній клініці							
11	Ведення хворого з болем у кінцівках та спині			6	3	<ul style="list-style-type: none"> • Доповідь реферату на практичному занятті • Доповідь на клінічних конференціях баз кафедр • Доповідь Історії хвороби на практичному занятті • Написання тез, статей 	
12	Ведення хворого з суглобовим синдромом		6		4		
13	Ведення хворого з геморагічним синдромом			4	4		
Самостійна/індивідуальна робота					11	1	
Всього годин – 28			6	10		12	
Кредитів ECTS – 0,9							
Змістовий розділ 3. Ведення хворих із основними симптомами та синдромами в гастроентерологічній клініці							
14	Ведення хворого з хронічним діарейним синдромом			2	3	<ul style="list-style-type: none"> • Доповідь реферату на практичному занятті • Доповідь на клінічних конференціях баз кафедр • Доповідь Історії хвороби на практичному занятті • Написання тез, статей 	
15	Ведення хворого з шлунковою диспепсією		6		3		
16	Ведення хворого з жовтяницею		6		4		
17	Ведення хворого з асцитом, з портальною гіпертензією			6	4		
18	Ведення хворого з гепатомегалією та гепато-лієнальним синдромом			6	4		
Самостійна/індивідуальна робота					18	1	
Всього годин – 45			12	14		19	
Кредитів ECTS – 1,5							
Змістовий розділ 4: Ведення хворих із основними симптомами та синдромами в пульмонологічній клініці							
19	Ведення хворого з бронхообструктивним синдромом		6		4	<ul style="list-style-type: none"> • Доповідь реферату на практичному занятті • Доповідь на клінічних конференціях баз кафедр • Доповідь Історії хвороби на практичному занятті • Написання тез, статей 	
20	Ведення хворого з інфільтративним затемненням в легенях		6		3		
21	Ведення хворого з лихоманкою невизначеного генезу. Ураження органів і систем при ВІЛ-інфекції		6		3		
22	Ведення хворого з кровохарканням.			6	3		
23	Ведення хворого з дихальною недостатністю			6	4		
24	Ведення хворого з не госпітальною пневмонією			6	4		
25	Ведення хворого з госпітальною пневмонією			6	4		
Самостійна/індивідуальна робота					21		1

	Всього годин – 58		18	18	22	
	Кредитів ECTS – 1,9					
Змістовий розділ 5: Ведення хворих із основними симптомами та синдромами в ендокринологічній клініці						
2 5	Ведення хворого з хронічними ускладненнями цукрового діабету		6		3	<ul style="list-style-type: none"> • Доповідь реферату на практичному занятті • Доповідь на клінічних конференціях баз кафедр • Доповідь Історії хвороби на практичному занятті • Написання тез, статей
2 6	Ведення хворого з синдромом зобу			6	3	
2 7	Ведення хворого з метаболічним синдромом			6	3	
	Самостійна/індивідуальна робота				9	1
	Всього годин– 33		6	12		10
	Кредитів ECTS – 1,1					
Змістовий розділ 6. Ведення хворих із основними симптомами та синдромами в нефрологічній клініці						
2 8	Ведення хворого з сечовим синдромом			6	3	<ul style="list-style-type: none"> • Доповідь реферату на практичному занятті • Доповідь на клінічних конференціях баз кафедр • Доповідь Історії хвороби на практичному занятті • Написання тез, статей
2 9	Ведення хворого з набряковим синдромом			6	3	
3 0	Ведення хворого з хронічною нирковою недостатністю			6	3	
3 1	Ведення хворого з нефротичним синдромом			6	3	
	Самостійна/індивідуальна робота				12	1
	Всього годин– 37			24		13
	Кредитів ECTS – 1,2					
Змістовий розділ 7: Ведення хворих із основними симптомами та синдромами в гематологічній клініці						
3 2	Ведення хворого з анемією		6	6	5	<ul style="list-style-type: none"> • Доповідь реферату на практичному занятті • Доповідь на клінічних конференціях баз кафедр • Доповідь Історії хвороби на практичному занятті • Написання тез, статей
3 3	Ведення хворого з лейкемоїдною реакцією та лейкемією		6		3	
3 4	Ведення хворого з пурпурою			6	3	
3 5	Ведення хворого з лімфоаденопатією			6	4	
	Самостійна/індивідуальна робота				15	
	Всього годин– 46		12	18		16
	Кредитів ECTS – 1,5					
Змістовий розділ 8: «Невідкладні стани в кардіоревматології»						
3 6	Ведення хворого з ускладненим гіпертонічним кризом. Ведення хворого з серцевою астмою та набряком легень.			6	3	<ul style="list-style-type: none"> • Доповідь реферату на практичному занятті • Доповідь на клінічних конференціях баз кафедр • Доповідь Історії хвороби на практичному занятті • Написання тез, статей
3 7	Ведення хворого з гострим коронарним синдромом.			6	3	
3 8	Ведення хворого з інфарктом міокарда. Ведення хворого з кардіогеним шоком		5		3	
3 9	Ведення хворого з тромбоемболією легеневої артерії. Тактика лікування при раптовій серцевій смерті.			6	3	
4 0	Ведення хворого з пароксизмальними порушеннями ритму та провідності.			6	3	
	Самостійна/індивідуальна робота				15	

Всього годин – 45			5	24	16	
Кредитів ECTS – 1,5						
Змістовий розділ 9: «Невідкладні стани в пульмонології та алергології»						
4 1	Ведення хворого з тяжкою негоспітальною та госпітальною пневмонією. Ведення хворого з тотальним плевральним випотом			6	4	<ul style="list-style-type: none"> • Доповідь реферату на практичному занятті • Доповідь на клінічних конференціях баз кафедр • Доповідь Історії хвороби на практичному занятті • Написання тез, статей
4 2	Ведення хворого з астматичним статусом.			4	3	
4 3	Ведення хворого з анафілактичним шоком та набряком Квінке.			2	3	
Самостійна/індивідуальна робота					10	1
Всього годин – 23				12		11
Кредитів ECTS – 0,8						
Змістовий розділ 10. «Невідкладні стани в гастроентерології та нефрології»						
4 4	Ведення хворого з гострою печінковою недостатністю.			6	3	<ul style="list-style-type: none"> • Доповідь реферату на практичному занятті • Доповідь на клінічних конференціях баз кафедр • Доповідь Історії хвороби на практичному занятті • Написання тез, статей
4 5	Ведення хворого з гострою нирковою недостатністю.			6	3	
4 6	Ведення хворого з гострим абдомінальним болем. Ведення хворого з шлунково-кишковою кровотечею			6	3	
4 7	Невідкладні стани у клініці військової терапії.	6			3	
Самостійна/індивідуальна робота					12	1
Всього годин – 37			6	18		13
Кредитів ECTS – 1,2						
Змістовий розділ 11: «Невідкладні стани в ендокринології та гематології»						
4 8	Ведення хворого з гіпоглікемічною комою. Ведення хворого з гіперглікемічною (кетоацидемічною) комою.		5		3	<ul style="list-style-type: none"> • Доповідь реферату на практичному занятті • Доповідь на клінічних конференціях баз кафедр • Доповідь Історії хвороби на практичному занятті • Написання тез, статей
4 9	Ведення хворого з тиреотоксичним кризом. Ведення хворого з гострою наднирковою недостатністю			6	3	
5 0	Особливості ведення важкохворих, інкурабельних пацієнтів. Методика оцінки стану пацієнта. Планування лікування та догляду. Психологічні, духовні та соціальні питання паліативної допомоги інкурабельним хворим та їхнім близьким. Контроль оволодіння практичними навичками об'єктивного обстеження пацієнта			4	3	
Самостійна/індивідуальна робота					9	1
Всього годин – 27			5	12		10
Кредитів ECTS – 0,9						
Всього по дисципліні годин – 480						
Кредитів ECTS – 16,0			100	204		176

7. Самостійна робота

№ г/п	Види СРС	Кількість годин
1	Підготовка до практичних занять	76,0
2	Підготовка до іспиту	6,0
	Всього годин	82

9. Методи навчання

Практичні заняття: бесіда, вирішення клінічних ситуаційних задач, відпрацювання навичок огляду пацієнта, демонстрація та відпрацювання навичок виконання маніпуляцій за переліком 5, інструктаж та відпрацювання навичок на симуляційних муляжах, тренувальні вправи з диференціальної діагностики найбільш поширених захворювань у дітей.

Самостійна робота: самостійна робота з підручником, самостійна робота з банком тестових завдань, самостійне вирішення клінічних завдань.

10. Методи контролю і критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль: усне опитування, тестування, оцінювання виконання практичних навичок, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: усний іспит, тестування.

Структура поточного оцінювання на практичному занятті:

- Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
 - методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі;
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
- Оцінка практичних навичок та маніпуляцій з теми заняття:
 - методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2;
- Оцінювання роботи із пацієнтом з теми заняття:
 - методи: оцінювання: а) комунікативних навичок спілкування з пацієнтом та його батьками, б) правильність призначення та оцінки лабораторних та інструментальних досліджень, в) дотримання алгоритму проведення диференціального діагнозу г) обґрунтування клінічного діагнозу, д) складання плану лікування
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2;

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті:

«5»	Аспірант вільно володіє матеріалом, приймає активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
-----	---

«4»	Аспірант добре володіє матеріалом, приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«3»	Аспірант недостатньо володіє матеріалом, невпевнено приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.

Аспірант допускається до іспиту за умови виконання вимог навчальної програми та в разі, якщо за поточну навчальну діяльність він отримав не менше 3,00 балів і склав тестовий контроль не менш ніж на 90% (50 завдань).

Структура іспиту

Зміст оцінюваної діяльності	Кількість
Вирішення клінічної задачі з оцінкою лабораторних та інструментальних досліджень.	1
Відповідь на теоретичні запитання.	2
Оцінка рентгенограми, електрокардіограми, тощо	1
Практичне завдання за типом ОСКІ	1

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти на іспиті:

«5»	Виставляється аспіранту, який систематично працював протягом семестру, показав під час екзамену різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вміє успішно виконувати завдання, які передбачені програмою, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для майбутньої професії, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань; рівень компетентності – високий (творчий);
«4»	Виставляється аспіранту,, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав достатній рівень знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поновлення у ході подальшого навчання та професійної діяльності; рівень компетентності – достатній (конструктивно-варіативний)
«3»	Виставляється аспіранту,, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі помилки у відповідях на іспиті і при виконанні іспитових завдань, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених помилок під керівництвом науково-педагогічного працівника; рівень компетентності – середній (репродуктивний)

11. Розподіл балів, які отримують аспіранти

Оцінка за дисципліну складається на 50,0% з оцінки за поточну успішність та на 50,0% з оцінки за іспит.

Середній бал за дисципліну переводиться у національну оцінку та конвертується у бали за багатобальною шкалою.

Конвертація традиційної оцінки за дисципліну у 200-бальну здійснюється інформаційно-обчислювальним центром університету програмою «Контингент».

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну:

Національна оцінка за дисципліну	Сума балів за дисципліну
«5»	185 – 200
«4»	151 – 184
«3»	120 – 154

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як у шкалу ECTS, так і у чотирибальну шкалу. Бали шкали ECTS у чотирибальну шкалу не конвертуються і навпаки. Подальші рахунки здійснює інформаційно-обчислювальний центр університету.

12. Перелік питань до іспиту

- Гостра ревматична лихоманка. Визначення. Роль стрептококової інфекції та імунологічної реактивності у розвитку гострої ревматичної лихоманки. Класифікація. Клінічна картина (кардит, поліартрит, хорея, ураження шкіри). Значення лабораторних та інструментальних методів дослідження. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування з урахуванням ступеня активності. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
- Системний червоний вовчак. Визначення. Етіологічні фактори та патогенез. Класифікація. Клінічні прояви залежно від ураження органів і систем та активності хвороби. Значення лабораторних, у тому числі імунологічних, методів дослідження. Діагностичні критерії. Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування з урахуванням ступеню активності. Пульс-терапія. Профілактика. Прогноз та працездатність.
- Системні захворювання сполучної тканини (системна склеродермія, дерматоміозит). Визначення. Етіологічні фактори, патогенез. Класифікація. Клінічна картина залежно від ураження органів та систем. Діагностичні критерії, Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування. Профілактика. Прогноз та працездатність.
- Системні васкуліти. Геморагічний васкуліт (васкуліт Шенлейн-Геноха), гіперсенситивний васкуліт, вузликосий поліартеріїт. Визначення. Етіологія, патогенез. Клінічні прояви, критерії діагностики. Диференційний діагноз. Лікування. Профілактика. Прогноз та працездатність.
- Ревматоїдний артрит. Визначення. Етіологія, патогенез. Роль порушень імунного статусу в розвитку захворювання. Класифікація. Клінічна картина з урахуванням активності патологічного процесу, стадії захворювання, системних проявів. Значення лабораторних та інструментальних методів для діагностики захворювання, його стадії та активності. Критерії діагнозу, значення дослідження синовіальної рідини. Диференційний діагноз. Ускладнення. Стратегія лікування. Базисна терапія. Тактика лікування глюкокортикоїдами та нестероїдними протизапальними засобами. Профілактика. Прогноз та працездатність.
- Остеоартроз. Визначення. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клінічна картина в залежності від переважної локалізації уражень. Діагностика. Диференційний діагноз. Медикаментозне та немедикаментозне лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
- Подагра. Визначення. Етіологія, патогенез. Класифікація. Особливості суглобового синдрому та ураження внутрішніх органів. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз.

Ускладнення. Медикаментозне та немедикаментозне лікування. Профілактика. Прогноз та працездатність.

- Серонегативні спондилоартропатії (анкілозивний спондилоартрит, реактивні артрити). Анкілозивний спондилоартрит. Визначення. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клінічна картина. Значення інструментальних та лабораторних методів. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Медикаментозне та немедикаментозне лікування. Профілактика. Прогноз та працездатність. Реактивні артрити. Визначення. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клінічні прояви реактивних артритів різної етіології. Синдром Рейтера, значення лабораторних і інструментальних методів діагностики. Критерії діагностики, Диференційний діагноз. Лікування, роль антибактеріальної терапії. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
- Гломерулонефрити. Визначення. Етіологія, роль стрептококової інфекції та імунологічних порушень в розвитку хвороби. Патогенез. Класифікація. Клінічні прояви та діагностика окремих форм. Диференційний діагноз. Ускладнення (еклампсія, гостра лівошлуночкова недостатність та ін.). Лікування з урахуванням морфологічного варіанту та клінічного перебігу. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
- Амілоїдоз. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клінічні прояви амілоїдозу нирок. Критерії діагностики. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
- Пієлонефрити. Визначення. Роль інфекції при запальних захворюваннях нирок та сечовивідних шляхів. Класифікація. Клінічні прояви. Інструментальні та лабораторні методи діагностики. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
- Тубулоінтерстиційний нефрит. Визначення. Етіологія. Патогенез. Клінічні прояви. Критерії діагностики та диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
- Гостре пошкодження нирок. Хронічна хвороба нирок. Визначення. Етіологічні фактори. Патогенез уражень органів та систем, їх клінічні прояви. Класифікація. Клініка та зміни лабораторних показників залежно від стадії. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування на різних стадіях. Нирковозамісна терапія: гемодіаліз, трансплантація нирок. Показання та протипоказання до нирковозамісної терапії, ускладнення. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
- Хронічне обструктивне захворювання легень. Визначення. Значення паління, екологічних, професійних факторів та інфекції у розвитку хронічного обструктивного захворювання легень. Класифікація. Клінічні прояви, дані лабораторних та інструментальних методів дослідження залежно від стадії (ступеня тяжкості). Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування. Первинна та вторинна профілактика. Імунопрофілактики. Прогноз та працездатність.
- Бронхіальна астма. Визначення. Етіологія, особливості патогенезу. Класифікація. Клінічні прояви, дані лабораторних та інструментальних методів дослідження. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування. Невідкладна допомога при нападі бронхіальної астми. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
- Пневмонії. Визначення. Етіологія. Класифікація. Клінічні прояви і особливості перебігу в залежності від збудника. Дані лабораторних та інструментальних методів дослідження. Диференційний діагноз. Ускладнення (гострий респіраторний дистрес-синдром, деструкція легеневої тканини, гостра дихальна недостатність та інші). Диференційоване лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
- Плеврити. Визначення. Етіологічні фактори. Класифікація. Клінічні прояви, дані лабораторних та інструментальних методів дослідження. Диференційний діагноз. Ускладнення. Показання до плевральної пункції та дренивання плевральної

порожнини. Лікування. Первинна і вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

- Інфекційно-деструктивні захворювання легень. Визначення. Фактори, які сприяють розвитку бронхоектатичної хвороби, абсцесу та гангрені легень. Клінічні прояви, дані лабораторних та інструментальних методів дослідження. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування. Показання до хірургічного лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
- Дихальна недостатність. Визначення. Класифікація. Причини виникнення. Особливості клінічного перебігу різних форм. Діагностика, дослідження функції зовнішнього дихання, газів артеріальної та венозної крові, показників кислотно-основного стану крові. Диференційний діагноз. Лікувальна тактика. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
- Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба. Визначення. Етіологія, патогенез. Класифікація. Ерозивна та неерозивна ГЕРХ. Клінічні прояви залежно від варіанту та стадії. Дані лабораторних та інструментальних методів дослідження. Критерії діагнозу, диференціальна діагностика. Ускладнення. Диференційована терапія. Первинна та вторинна профілактика.
- Диспепсія. Визначення диспепсії. Етіологія та патогенез. Роль Н. pylori у виникненні гастродуоденальної патології. Класифікація. Недосліджена та функціональна диспепсія. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Сучасні підходи до лікування функціональної диспепсії. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
- Хронічні гастрити. Визначення, етіологія та патогенез хронічних гастритів. Роль Н. pylori у виникненні хронічних гастритів. Класифікація. Клінічні прояви, дані лабораторних та інструментальних методів дослідження. Значення ендоскопічного (з морфологією) дослідження. Сучасні підходи до лікування різних типів хронічного гастриту. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
- Пептична виразка шлунка та дванадцятипалої кишки. Визначення. Основні причини пептичних виразок (Н. pylori, медикаменти та ін.). Класифікація. Клінічні прояви. Ускладнення (перфорація, пенетрація, кровотеча, стеноз, малігнізація). Значення інструментальних та лабораторних методів діагностики. Методи діагностики Нр-інфекції. Тактика ведення хворого. Ерадикаційна терапія, контроль ефективності ерадикації. Медикаментозна терапія Нр-негативних виразок. Показання до хірургічного лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
- Целиакія та інші ентеропатії. Визначення. Етіологія, патогенез. Роль непереносимості компонентів їжі, імунних факторів і ензимопатій (несприйняття лактози, фруктози, галактози та ін.). Синдроми мальабсорбції та мальдигестії. Критерії діагнозу, диференціальна діагностика. Ускладнення. Диференційована терапія. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
- Запальні захворювання кишки. Неспецифічний виразковий коліт та хвороба Крона: визначення, етіологія та патогенез. Класифікація. Особливості клінічного перебігу залежно від ступеня активності, тяжкості і фази перебігу. Лабораторна та інструментальна діагностика. Критерії діагнозу, диференціальна діагностика. Кишкові та позакишкові ускладнення та захворювання, асоційовані з запальними захворюваннями кишки (токсична дилатація, перфорація, склерозуючий холангіт, спондиліт, артрити, дерматози, увеїти та ін.). Лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
- Синдром подразненої кишки, визначення. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клінічні прояви різних варіантів. Римські діагностичні критерії. Диференціальна діагностика. Лікування різних форм. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

- Жовчнокам'яна хвороба, хронічний холецистит та функціональні біліарні порушення. Визначення. Етіологія, патогенез. Значення інфекції, порушень моторики та дисхолії у розвитку хронічного холециститу, холангіту та жовчнокам'яної хвороби. Класифікація. Особливості клінічного перебігу. Лабораторні та інструментальні методи діагностики. Диференційний діагноз. Ускладнення жовчнокам'яної хвороби. Лікування. Показання до хірургічного лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
- Хронічні гепатити. Визначення. Класифікація. Роль персистенції вірусу, токсичних та медикаментозних агентів, імунних порушень та алкоголю. Методи діагностики вірусної інфекції. Аутоімунний гепатит, хронічні вірусні, токсичний (медикаментозний) гепатити. Алкогольна хвороба печінки. Основні клініко-біохімічні синдроми. Особливості клінічного перебігу та діагностики окремих форм. Диференційний діагноз. Ускладнення. Особливості лікування різних форм. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
- Цирози печінки. Визначення. Значення вірусної інфекції, нутритивних факторів, алкоголю, токсичних речовин та імунних порушень. Класифікація. Особливості клінічних проявів та діагностики різних варіантів. Диференційний діагноз. Печінкова недостатність та інші ускладнення. Диференційована терапія. Невідкладна терапія при ускладненнях. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
- Хронічні панкреатити. Визначення. Значення різних етіологічних факторів. Класифікація. Особливості клінічного перебігу, діагностики та диференціальної діагностики залежно від форми та локалізації патологічного процесу. Ускладнення. Методи дослідження при діагностиці панкреатиту. Диференційоване лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
- Організація терапевтичної допомоги у воєнний час та при надзвичайних ситуаціях в мирний час. Ураження отруйними речовинами у воєнний та мирний час. Загальні питання організації терапевтичної допомоги у воєнний час та при надзвичайних ситуаціях в мирний час. Характеристика сучасної бойової терапевтичної патології. Структура і характер санітарних втрат терапевтичного профілю. Принципи медичного сортування хворих та уражених терапевтичного профілю. Види та обсяг медичної допомоги ураженим і хворим терапевтичного профілю на етапах медичної евакуації.
- Класифікація отруйних речовин. Механізм токсичної дії. Клінічні прояви уражень отруйними речовинами (хлорвмісними, фторвмісними, чадним газом, аміаком, ціанідами та ін.). Діагностика. Етапне лікування уражених отруйними речовинами. Обсяги медичної допомоги.
- Радіаційні ураження. Поняття про променеву травму, надання медичної допомоги на етапах медичної евакуації.
- Гостра променева хвороба. Етапне лікування хворих з гострою променевою хворобою. Атипові форми променевої хвороби. Види іонізуючих випромінювань, одиниці виміру і дозиметрії. Основні ланки біологічної дії іонізуючих випромінювань та патогенезу основних клінічних форм радіаційних уражень. Клініка та діагностика різних форм гострої променевої хвороби.
- Особливості радіаційних уражень мирного часу. Класифікація кістково-мозкової форми гострої променевої хвороби. Особливості клінічної картини в різні періоди захворювання. диференційно-діагностичні критерії ступенів тяжкості захворювання. визначення станів, що загрожують життю, на кожному з етапів евакуації.
- Принципи патогенетичного лікування гострої променевої хвороби з урахуванням провідних проявів захворювання. обсяг медичної допомоги на етапах медичної евакуації. Види атипових форм гострої променевої хвороби.
- Особливості клініки гострої променевої хвороби при зовнішньому нерівномірному опроміненні, комбінованих радіаційних ураженнях, внутрішньому опроміненні, поєднаному опроміненні, нейтронних ураженнях і тривалому опроміненні невеликими

- дозами. Надання медичної допомоги на етапах медичної евакуації.
- Захворювання внутрішніх органів при бойовій хірургічній травмі та травмах в умовах катастроф та аварій мирного часу. Захворювання, викликані дією на організм термічних факторів (тепла та холоду). Класифікація патологічних змін внутрішніх органів у поранених. Загальні синдроми вогнепальної рани. Захворювання внутрішніх органів у поранених. Лікування захворювань внутрішніх органів у поранених на етапах медичної евакуації. Профілактика.
- Опікова хвороба. Визначення, патогенез та класифікація. Основні клінічні прояви та ускладнення. Діагностика. Етапне лікування хворих на опікову хворобу. Особливості лікування опікового шоку.
- Синдром тривалого здавлювання. Визначення. Патогенез, класифікація, клінічні прояви. Обсяг допомоги на етапах медичної евакуації.
- Поняття про перегрівання, переохолодження. Ускладнення з боку внутрішніх органів при дії термічних факторів. Особливості клініки, діагностика. Профілактика та етапне лікування.
- Невідкладні стани, надання терапевтичної допомоги при загрожуючих життю станах на етапах медичної евакуації.
- Бойова психічна травма.
- Невідкладні стани (гостра серцева недостатність, коми, непритомність, гостра дихальна недостатність, порушення водно-електролітного обміну та ін.). Термінальні стани. Надання невідкладної допомоги на етапах медичної евакуації.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ РОБІТ ТА ЗАВДАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ У ФОРМІ ІСПИТУ

- Робота з хворим
 - Збирати скарги, анамнез хвороби, анамнез життя;
 - Збирати інформацію про загальний стан пацієнта (свідомість, конституція, вгодованість) та оцінювати зовнішній вигляд (огляд шкіри, підшкірного жирового шару, пальпація лімфатичних вузлів, щитоподібної та молочної залоз), обстежувати стан кістково-м'язової системи, суглобів;
 - Обстежувати стан органів дихання (огляд грудної клітки, пальпація грудної клітки, перкусія та аускультация легень);
 - Обстежувати стан системи органів кровообігу (огляд і пальпація ділянки серця та судин, перкусія меж серця і аускультация серця та судин);
 - Обстежувати стан органів травлення (огляд, перкусія, поверхнева і глибока пальпація);
 - Обстежувати стан сечовидільної системи (огляд поперекової ділянки, пальпація нирок).
- Поставити попередній діагноз захворювання (Список 1).
- Призначити та обґрунтувати лабораторне та/або інструментальне обстеження хворого із захворюваннями (Список 1).
- Інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних досліджень (Список 2)
- Здійснювати диференціальну діагностику при захворюваннях (Список 1).
- Поставити клінічний діагноз захворювань (Список 1).
- Визначати необхідний режим та дієту хворого із захворюваннями (Список 1).
- Визначати принципи та характер лікування (консервативне, оперативне) захворювань (Список 1).
- Діагностувати та надавати допомогу при невідкладних станах (Список 3)
- Виконувати медичні маніпуляції (Список 4)
- Визначати тактику вторинної профілактики хворих, які підлягають диспансерному нагляду.

Вести медичну документацію.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК, ЗАСВОЄННЯ ЯКИХ КОНТРОЛЮЄТЬСЯ ПІД ЧАС ІСПИТУ «ТЕРАПІЯ»

I. Аналіз лабораторних та інструментальних досліджень (за переліком 4)

1. аналіз плевральної рідини
2. аналіз асцитичної рідини
3. аналіз синовіальної рідини
4. аналіз сечі за Зимницьким
5. аналіз сечі за Нечипоренком
6. активність альфа-амілази у крові та сечі
7. пульсоксиметрія, показники кислотно-основного стану та газів крові
8. протеїни крові та їх фракції, С-реактивний протеїн та прокальцитонин
9. глюкоза крові, глікозильований гемоглобін,
10. пероральний тест толерантності до глюкози
11. ліпіди та ліпопротеїди крові та їх фракції
12. гормони крові
13. феритин, залізо та мідь сироватки крові
14. креатинін, сечовина крові та сечі, швидкість клуб очкової фільтрації
15. електроліти крові
16. амінотрансферази крові
17. загальний білірубін крові та його фракції
18. коагулограма
19. сечова, молочна кислота крові
20. лужна фосфатаза крові
21. гістоморфологічне дослідження біоптату лімфатичних вузлів
22. дослідження функції зовнішнього дихання
23. стандартна ЕКГ (у 12 відведеннях)
24. ендоскопічне дослідження бронхів
25. ендоскопічне дослідження травного тракту
26. ехокардіографія та доплерографія
27. загальний аналіз калу, фекальна еластаза-1
28. загальний аналіз крові
29. загальний аналіз сечі
30. загальний аналіз спинномозкової рідини
31. загальний аналіз стернального пунктату
32. загальний аналіз харкотиння
33. загальний імунологічний профіль крові
34. серологічні реакції при інфекційних хворобах
35. експрес-тести на вірусні захворювання
36. ампліфікаційні методи при інфекційних хворобах (ПЛР, ЛЛР)
37. серологічні реакції при автоімунних захворюваннях
38. мікробіологічне дослідження біологічних рідин та виділень

39. методи інструментальної візуалізації щитоподібної залози
40. методи інструментальної візуалізації органів черевної порожнини
41. методи інструментальної візуалізації органів грудної порожнини
42. методи інструментальної візуалізації сечостатевої системи
43. методи інструментальної візуалізації черепа, хребта, спинного мозку, кісток та суглобів
44. методи інструментальної візуалізації грудної залози
45. багатомоментне фракційне дослідження жовчі та рН-метрія шлунку та стравоходу
46. Оцінка фізичного розвитку дитини за сигмальними номограмами.
47. Оцінка зросту за центильними номограмами.
48. Оцінка артеріального тиску за центильними номограмами з урахуванням центильної оцінки зросту дитини.

II. Медичні маніпуляції (за переліком 5)

1. Проводити ін'єкції лікарських речовин
2. Вимірювати артеріальний тиск
3. Проводити катетеризацію сечового міхура м'яким зондом
4. Відновлювати прохідність дихальних шляхів
5. Виконувати штучне дихання, непрямий масаж серця
6. Встановлювати назогастральний та орогастральний зонд

III. Надання допомоги при невідкладних станах (за переліком 3)

1. Астматичний статус
2. Гостра дихальна недостатність
3. Гостра серцева недостатність
4. Напад пароксизмальної тахікардії
5. Морган'ї-Адамс-Стокса синдром
6. Гіпертензивна криза
7. Колапс
8. Гостра печінкова недостатність
9. Гостра ниркова недостатність
10. Шлунково-кишкова кровотеча

13. Методичне забезпечення:

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус навчальної дисципліни
- Підручники:
- Внутрішня медицина: терапія : підручник / Н. М. Середюк, О. С. Стасишин, І. П. Вакалюк [та ін.]. – 4-те вид., виправлене. – К. : Медицина, 2013. – 686 с
- Внутрішня медицина: терапія : підручник / Н. М. Середюк, О. С. Стасишин, І. П. Вакалюк [та ін.]. – 4-те вид., виправлене. – К. : Медицина, 2013. – 686 с
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні клінічні завдання
- Методичні розробки практичних занять
- Електронний банк тестових завдань за підрозділами з дисципліни.

14.Рекомендована література

Основна:

1. В.М. Коваленко, М.І. Лутай, Ю.М. Сіренко та ін. Серцево-судинні захворювання. Стандарти діагностики і лікування. Довідник. - К.:Асоціація кардіологів України. - 2012. - 128 с.
2. Казимирко В.К., Коваленко В.Н. Ревматологія. Учебное пособие для врачей. Донецк. – 2009. – 626 с.
3. Про затвердження клінічних протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю "Пульмонологія". – Наказ МОЗ України № 128 від 19.03.2007.
4. В.І.Кривенко, С.П.Пахомова, В.Г.Еремеев. Алгоритми діагностично-лікувальних навичок та вмій з внутрішніх хвороб для лікаря загальної практики: Посібник.-К.: Воля, 2008.- С. 245-283.
5. Організація надання невідкладної медичної допомоги у військових частинах (зкладах) збройних сил України. Методичні рекомендації / 2-е вид., перероб. і доп. ВМД Міністерства оборони України; - К.: 2014. – 144 с.
6. Передерій В.Г., Ткач С.М. Клінічні лекції з внутрішніх хвороб. Т.1 (укр. та рос. мовами).
7. Передерій В.Г., Ткач С.М. Клінічні лекції з внутрішніх хвороб. Т.2 (укр. та рос. мовами).
8. Современные рекомендации по ведению больных стабильными формами ИБС. Протокол затверджений Институтом ім. Стражеско, 2013. – 36 с.
9. Локальний протокол по противірусній терапії хронічних вірусних гепатитів С, В, D у закладах охорони здоров'я Київської області. К.: - 2014. – 36 с.
10. Про внесення змін до Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо удосконалення надання медичної допомоги [Електронний ресурс]. / Закон України від 07.07.2011 р. №3611-VI.- Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3611-17>

Додаткова:

11. Ferri's Clinical Advisor (5 Books in 1) / F.F. Ferri. - Elsevier, 2012
12. Goldman's Cecil Medicine / L. Goldman, A.I. Schafer. - 24th ed. - Elsevier, 2012. - 3031 p.
13. Oxford Textbook of Medicine. Vol.1 / ed. by D.A. Warrell, T.M. Cox, J.D. Firth. - 5th ed. - Oxford University Press, 2010.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. <http://moz.gov.ua>
2. <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-14092021--1945-pro-zatverdzhennja-unifikovanogo-klinichnogo-protokolu-pervinnoi-medichnoi-dopomogi-integrovane-vedennja-hvorob-ditjachogo-viku>
3. <http://pediacalls.com/e-books/nelson-textbook-of-pediatrics-21st-edition/>
4. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
5. <https://www.ama-assn.org/about>
6. <https://www.facebook.com/AmericanMedicalAssociation/>
7. www.oapn.od.ua
8. www.who.int
9. <https://www.dec.gov.ua/mtd/home/>
10. <https://www.dec.gov.ua/mtd/home/>
11. [http:// bma.org.uk](http://bma.org.uk)
12. [http:// www.gmc-uk.org](http://www.gmc-uk.org)
13. <http://www.bundesaerztekammer.de>

14. International Pediatric Association (IPA)

https://www.who.int/workforcealliance/members_partners/member_list/ipa/en/